

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 9Co/110/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1118204051
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 01. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ingrid Radošická Vallová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2023:1118204051.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Ingrid Radošickej Vallovej a členov senátu JUDr. Kataríny Marčekovej a Mgr. Andrey Szombathovej-Polákovej, v spore žalobkyne: A. S., nar. XX. XX. XXXX, bytom K. - F. XXX, zastúpená JUDr. Pavlom Gráčíkom, advokátom, so sídlom Nitra, Farská 40, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Generálna prokuratúra SR, so sídlom Bratislava, Štúrova 2, o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 19. mája 2022 č. k. 17C/116/2018-239 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**

Žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom (v poradí druhým) súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 1 000,- eur spôsobenú nezákonným rozhodnutím spolu s 5%-ným úrokom z omeškania ročne, počnúc od 26. 05. 2017 až do zaplatenia, a to do 30 dní od právoplatnosti rozsudku na účet žalobkyne (I.). Žalobkyňi priznal náhradu trov konania v rozsahu 100%, ktorú je povinná zaplatiť žalovaná (II.) s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným rozhodnutím (III.).

1.1. Po právnej stránke svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 17 ods. 2, 3 zák. č. 514/2003 Z. z., § 13 Občianskeho zákonníka, ako aj zisteným skutkovým stavom.

1.2. Uviedol, že žalobkyňa si uplatnila nárok na zaplatenie sumy 1 664,74 eura s príslušenstvom z dôvodu, že uznesením zo dňa 09. 04. 2010, ČVS: ORP-599/3-OSV-NR-2010 bolo voči nej začaté trestné stíhanie pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Trestného zákona. Bolo voči nej vznesené obvinenie pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., pričom uvedené uznesenie považuje za nezákonné, ktorým jej bola spôsobená škoda a zároveň si aj túto škodu uplatnila predbežným prerokovaním nároku na náhradu škody. Dňa 12. 12. 2011 bola na jej osobu podaná obžaloba pre prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. a bolo voči nej vedené trestné konanie pred OS Nitra sp. zn. 1T/144/2011, výsledkom ktorého bolo vyhlásenie rozsudku zo dňa 14. 01. 2014, ktorým bola spod obžaloby oslobodená podľa § 385 písm. a/ Tr. zák. Proti uvedenému rozsudku bolo zo strany prokurátora podané odvolanie, o ktorom rozhodoval KS v Nitre, a to rozsudkom sp. zn. 2To/19/2015 zo dňa 25. 03. 2015, ktorým zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a zároveň rozhodol tak, že ju spod obžaloby Okresného prokurátora v Nitre 2Pv 251/2010-39 zo dňa 12. 12. 2011 oslobodil podľa § 285 písm. c/ Tr. por. Súd prvej inštancie vo veci rozhodol dňa 16. 03. 2021 rozsudkom pod č. k. 17C/116/2018-140, ktorým uložil žalovanej zaplatiť žalobkyňi sumu 664,74 eura s 5% úrokom z omeškania ročne od 26. 05.

2017 až do zaplatenia, a vo zvyšku (nárok týkajúci sa nemajetkovej ujmy) žalobu zamietol. Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 03. 02. 2022 č. k. 9Co/78/2021-205 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku, čo do počiatku úroku z omeškania potvrdil a v zamietajúcom výroku a vo výroku o náhrade trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Predmetom konania tak zostal nárok žalobkyne na priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 eur. Uviedol, že pre rozhodnutie o existencii nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je rozhodujúce, že trestné stíhanie voči žalobkyňi skončilo jej oslobodením spod obžaloby, ktorá skutočnosť je právne porovnateľná so zrušením rozhodnutia pre nezákonnosť. Rozsudok KS v Nitre sp. zn. 2To/19/2015-337 zo dňa 25. 03. 2015, ktorým bola žalobkyňa oslobodená spod obžaloby, pretože nebolo preukázané, že skutok spáchala, nadobudol právoplatnosť dňa 25. 03. 2015.

1.3. Výpoveďami žalobkyne, ako aj svedkov - manžela Z. S. a matky žalobkyne A. W. bolo preukázané, že v dôsledku trestného stíhania dochádzalo medzi žalobkyňou a jej manželom doma k hádkam, žalobkyňa si na ňom vybíjala stres a nervy, pod stresom stratila mlieko a hrozil aj rozvod. Svedok potvrdil skutočnosť, že bolo aj gestikulárne ukazovanie, na dedine sa po nich aj otáčali, keď sa niekde v dedine ocitli spolu, boli aj slovné narážky, aj na ňu, aj na staršieho syna, išlo o vulgarizmy a či sa nehanbí, a tak v tomto štýle, väčšinou išlo o sprosté nadávky. Toto obdobie bolo veľmi stresujúce, veľa plaču, čo negatívne vplývalo na ich manželstvo. Negatívny dopad trestného stíhania na rodinu potvrdila aj matka žalobkyne A. W., ktorá potvrdila skutočnosť, že v čase, keď sa viedlo trestné konanie, bývali spolu, celá situácia mala zlý vplyv nielen na dcéru, ale aj na celú rodinu, pretože sú malá dedina a tam sa všetko rozchýri, poškodená išla k doktorke a povedala, že ju dcéra zbila, túto skutočnosť oznámila v čakárni, takže všetci, čo tam boli, to počuli, potvrdila skutočnosť tvrdené žalobkyňou, že aj vnukovi v škôlke nadávali, že mamu má bitkárku, situácia sa ťahala aj počas tehotenstva, pretože ešte nebolo skončené trestné konanie, keď sa jej narodilo dieťa, odrazilo sa to aj na dieťaťi, stratila mlieko, bol hyperaktívny, viedlo sa to roky rokúce. Potvrdila skutočnosť, že medzi mladými boli aj konflikty, ktorých bola svedkom, lebo si jej terajší manžel nevedel vysvetliť, ako to je a v dôsledku týchto hádok sa chceli aj rozviešť. Z uvedeného bolo možné mať za preukázané, že nezákonné trestné stíhanie malo negatívny dopad na súkromný, ako aj rodinný život žalobkyne, respektíve zasiahlo do jej osobnostných práv.

1.4. Aj v tejto súvislosti je potrebné odkázať na nález Ústavného súdu SR č. k. III. ÚS754/2016-42 zo dňa 24. 01. 2017, v ktorom Ústavný súd SR poukázal na to, že každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu (Ústavný súd Českej republiky nález sp. zn. 1. ÚS 554/04 z 31.03.2005).

1.5. Súd, vzhľadom na vykonané dokazovanie, ako aj na doplnený výsluch žalobkyne, mal za preukázané, že uplatnený nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 1 000,-eur, je podaný dôvodne. Žalobkyňa v predmetnom spore preukázala, že vedenie trestného stíhania zasiahlo do jej osobného života. Za rozhodujúce obdobie, v rámci ktorého súd prihliadal na zásahy do života žalobkyne, považoval obdobie vedenia trestného stíhania voči žalobkyňi, t. j. od 22. 06. 2010 až do právoplatného skončenia, t. j. 25. 03. 2016, kedy bola žalobkyňa oslobodená spod obžaloby okresného prokurátora pre skutok, ktorý bol kvalifikovaný ako prečin výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zákona, a to z dôvodu, pretože nebolo dokázané, že skutok spáchala obžalovaná.

1.6. Súd mal za to, že vzhľadom na vyššie uvedenú ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím by samotné konštatovanie porušenia práva nebolo dostatočným zadosťučinením, a preto je namieste, aby žalovaná žalobkyňi uhradila aj nemajetkovú ujmu v peniazoch, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku. Súd ako primeranú určil výšku náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 1 000,-eur, pričom mal za to, že predmetná suma je primeraná následkom nezákonného rozhodnutia, pričom zohľadnil povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania, samotné vedenie trestného stíhania, ktoré trvalo viac ako 5 rokov, preukázané dopady trestného stíhania na osobnostnú sféru žalobkyňi, ako aj na okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo, ale zároveň súd zohľadnil aj skutočnosť, že nedošlo k rozpadu manželského zväzku. Súdom určená výška priznanej náhrady za nemajetkovú ujmu pritom nevybočuje z medzí rozsahu náhrady nemajetkovej ujmy priznávaných v obdobných prípadoch. Súd prvej inštancie uvádza, že vlastne každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne

stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihlíada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného, už samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu alebo zastavením trestného stíhania, ako to bolo aj v tomto prípade (uznesenie NS SR 4Cdo 125/2019 zo dňa 27. 08. 2019).

1.7. Súd priznal žalobkyni aj úrok z omeškania vo výške 5% ročne od 26. 05. 2017, t. j. deň nasledujúci po tom, čo uplynula lehota na vybavenie žiadosti o predbežné prerokovanie nároku žalovanej.

1.8. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 CSP a žalobkyni, ktorá bola v konaní úspešná v celom rozsahu, priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadla v zákonnej lehote odvolaním žalovaná, ktorá sa domáhala jeho zmeny a zamietnutia žaloby v celom rozsahu, alternatívne navrhla zmeniť rozsudok súdu prvej inštancie a priznať žalobkyni nemajetkovú ujmu v nižšej sume ako 1 000 eur a úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty určenej na plnenie právoplatným rozsudkom. Dôvodila tým, že právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom štátneho orgánu upravuje zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci, pričom v § 17 ods. 1, 2 priznáva poškodeným právo na náhradu skutočnej škody a úšlého zisku. Priznáva im aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy, a to za splnenia dvoch podmienok: 1/ že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, vzhľadom na spôsobenú ujmu, 2/ že nie je možné takúto vzniknutú ujmu uspokojiť inak (napr. formou verejného ospravedlnenia, uverejnením rozsudku v znení jeho odôvodnenia a pod.). Má za to, že v danom spore nie sú splnené predpoklady jej zodpovednosti za nemajetkovú ujmu žalobkyne. Poukázala na to, že zákon pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy výslovne demonštratívny výpočet stanovuje kritériá, ktoré je potrebné vždy posúdiť s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti každého individuálneho prípadu. Stanovenie výšky nemajetkovej ujmy nie je ponechané na ľubovôli súdu, ale musí byť založené na konkrétnych a preskúmateľných hľadiskách, ktoré musia vychádzať zo skutkového záveru na základe vykonaného dokazovania. V tomto smere zaťažuje dôkazné bremeno poškodeného. V prípade žalobkyne ide o bežného občana, nejde o nijakú známu osobu v rámci celospoločenského života alebo osobu, čo i len s minimálnym vplyvom na dianie v športovom, kultúrnom či vedeckom živote. Trestné stíhanie nemalo vplyv ani na jej pracovný život a v osobnom živote bola preukázaná ujma výlučne výpoveďami blízkych osôb žalobkyne (manžel, matka). Má za to, že v danom prípade nemajetková ujma u žalobkyne nebola preukázaná. Samotné konštatovanie porušenia práva je pre žalobkyňu dostatočným zadosťučinením.

2.1. Pokiaľ súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom prisúdil žalobkyni aj 5%-ný úrok z omeškania, počnúc od 26. 05. 2017 až do zaplatenia, mal za to, že takto priznaný úrok je v rozpore so zákonom a v nesúlade s doterajšou ustálenou rozhodovacou praxou. Je potrebné rozlišovať medzi majetkovou škodou a nemajetkovou ujmu, keď pri úrokoch z omeškania pri nemajetkovej ujme je predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody len podmienkou uplatnenia tohto nároku na súde a nemôže mať vplyv na okamih jeho vzniku. Povinnosť zaplatiť žalobkyni nemajetkovú ujmu teda nemohla vzniknúť už márnym uplynutím lehoty na plnenie určenej žalobkyňou v žiadosti o predbežné prerokovanie jej nároku, ale až na základe rozhodnutia súdu odstraňujúceho spornosť uplatneného nároku. Súd svojím rozhodnutím o nemajetkovej ujme založil záväzok, ktorý predtým neexistoval. Úroky z omeškania sú predmetom samostatného peňažného záväzku medzi dlžníkom a veriteľom, ak záväzok neexistoval, nie je možné úroky z omeškania priznať. Bolo preto potrebné aplikovať ust. § 25 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. s poukazom na ust. § 121 ods. 3. Z uvedeného vyplýva, že povinnosť zaplatiť nemajetkovú ujmu v peniazoch vzniká až na základe rozhodnutia súdu určujúceho dôvodnosť, výšku a splatnosť tejto pohľadávky. Do omeškania sa preto mohla dostať až uplynutím lehoty stanovenej v rozhodnutí súdu, a nie uplynutím lehoty na plnenie určenej žalobkyňou v žiadosti o predbežné prerokovanie o nároku na náhradu škody. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie NS SR z 24. 06. 1998 sp. zn. 1Co/15/97, v zmysle ktorého povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím tejto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania. Následne na to nadviazala aj ďalšia rozhodovacia činnosť najvyššieho súdu (6Cdo 185/2011, 7Cdo 100/2017, 7MCdo 16/2011 a 3Cdo 513/2014).

3. K podanému odvolaniu žalovanej sa vyjadrila žalobkyňa, ktorá navrhla rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť. Tento považuje za vecne správny a riadne odôvodnený, keď súd prvej inštancie sa riadne po právnej stránke vysporiadal so všetkými skutkovými aj právnymi otázkami, na základe čoho dospel aj vecne k správne rozhodnutiu. Pokiaľ žalovaná poukazovala vo svojom odvolaní na skutočnosť, že je len radovým občanom, a nie žiadnym spoločensky exponovaným človekom, uviedla, že práve verejne a spoločensky exponované osoby musia znášať väčšie zásahy do ich súkromia, než bežný človek. Preto aj prípadné trestné stíhanie je spôsobilé viac zasiahnuť jednotlivé sféry života bežného občana, než občana, ktorý je verejne známou osobou. V tejto súvislosti poukázala na nález Ústavného súdu SR zo dňa 15. 12. 2009 č. k. II. ÚS 152/08-52. Pokiaľ žalovaná uvádza, že trestné stíhanie nemalo vplyv na jej pracovný život, nevie, z čoho vychádza, keď uvádza takéto konštatovanie. Ujma na jej osobnom živote bola preukazovaná výpoveďami jej blízkych osôb. Pokiaľ žalovaná spochybňovala výpovede blízkych osôb a naznačovala ich nevierohodnosť, v tejto súvislosti poukázala na nález ÚS SR z 09. 06. 2015 č. k. III. ÚS 276/2014-29, v zmysle ktorého by spochybňovanie objektívnosti výpovedí svedkov alebo účastníkov na základe rodinného, či spoločenského vzťahu, bez toho, aby vierohodnosť výpovedí spochybňovali iné objektívne skutočnosti, by viedlo k nemožnosti uniesť dôkazné bremeno a zároveň by viedlo k vytvoreniu neakceptovateľnej „prezumpcie nepravdivosti“ svedeckých výpovedí, či tvrdení účastníkov konania. Pokiaľ žalovaná konštatovala, že nepreukázala existenciu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy ničím konkrétnym, tieto svoje tvrdenia neodôvodnila. Rovnako považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za správne aj vo výroku o priznaní úroku z omeškania.

4. Ďalšie vyjadrenia strán sporu už v konaní podané neboli.

5. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané ako oprávnenou osobou (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je opravný prostriedok prípustný postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach daných rozsahom a dôvodmi podaného odvolania (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné a rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny podľa § 387 odsek 1, 2 CSP potvrdiť.

6. Predmetom konania je nárok žalobkyne na zaplatenie sumy 1 664,74 eura, pričom suma 1 664,74 eura predstavovala nárok na náhradu škody podľa § 18 ods. 2 Zákona o zodpovednosti za škodu, ktorá jej vznikla dôsledkom nezákonného rozhodnutia, a to uznesenia ČVS: ORP-599/3-OSV-NR-2010 zo dňa 22. 06. 2010, ktoré bolo vydané OR PZ v Nitre, na základe ktorého podľa § 206 ods. 1 Tr. zák. začalo proti žalobkyňi trestné stíhanie z prečinu výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. z dôvodu, že žalobkyňa svojím konaním mala naplniť skutkovú podstatu výtržníctva a na mieste verejne prístupnom závažným spôsobom narušila pokoj a verejný poriadok. Po podaní obžaloby na žalobkyňu bolo vedené konanie na Okresnom súde v Nitre pod sp. zn. 1T/144/2011, ktoré sa skončilo rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2To/19/2015-337 zo dňa 25. 03. 2015 oslobodením žalobkyne spod obžaloby, a to z dôvodu, že nebolo preukázané, že skutok spáchala žalobkyňa. Žalobkyňa požiadala Generálnu prokuratúru SR o predbežné prerokovanie nároku, ktorá žiadosť bola žalovanou odmietnutá ako nedôvodná. Zároveň si uplatnila okrem trov konania, ktoré vznikli v trestnom konaní vo výške 664,74 eura aj nemajetkovú ujmu vo výške 1 000 eur z dôvodu, že celé trestné stíhanie negatívne vplývalo na jej osobu, súkromný život, ako aj prostredie, v ktorom žila, nakoľko žije v malej obci v okrese Nitra, v dôsledku čoho došlo k veľmi rýchlemu rozšíreniu nepráv, ktorých sa mala dopustiť voči poškodenej.

7. Rozsudkom OS Nitra zo dňa 16. 03. 2021 č. k. 17C/116/2018-140 bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 664,74 eura spolu s 5% úrokom z omeškania ročne, počnúc od 26. 05. 2017 až do zaplatenia, a vo zvyšku (v časti nároku o zaplatenie nemajetkovej ujmy) bola žaloba zamietnutá. Vo veci z dôvodu podaných odvolaní strán sporu rozhodoval Krajský súd v Nitre, ktorý svojím rozsudkom zo dňa 03. 02. 2022 č. k. 9Co/78/2021-205 rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutom vyhovujúcom výroku, ako aj počiatku úroku z omeškania (sumy 664,74 eura spolu s 5% úrokom z omeškania ročne od 26. 05. 2017 do zaplatenia) potvrdil a v zamietajúcom výroku (nárok týkajúci sa nemajetkovej ujmy) a vo výroku o náhrade trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7.1. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd dospeli k zhodnému záveru aj s poukazom na konštantnú judikatúru, že nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhanie, ktoré

neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zák. č. 514/2003 Z. z. Ide o tzv. absolútnu objektívnu zodpovednosť štátu bez ohľadu na zavinenie, ktorej sa nemôže zbaviť. Podstatou tohto nároku na náhradu škody sa totiž v danom prípade neviaže na nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania alebo jeho priebehu, ale na samotný výsledok trestného stíhania (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo 194/2010 z 10. 03. 2011). Konštatovali, že za ústavne konformný treba považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania, zastavenia trestného stíhania, oslobodenia spod obžaloby alebo postúpenia veci na prejednanie priestupku, ak by k takému rozhodnutiu došlo pre to, že sa nenaplnil predpoklad za spáchanie trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania pre nezákonnosť. V prípade, ak došlo k oslobodeniu spod obžaloby alebo v prípade postúpenia veci na prejednanie priestupku, treba hľadiť nielen na čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým na jej čl. 1 ods. 1, teda na princípy materiálneho právneho štátu (pozri rozsudok 4MCdo 15/2009 z 01. 11. 2010).

8. Keďže rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu, čo do zaplata sumy 664,74 eura s príslušenstvom, nadobudol právoplatnosť dňa 14. 02. 2022 po tom, ako bola oboma súdmi ustálená zodpovednosť za škodu v zmysle zák. č. 514/2003 Z. z., predmetom ďalšieho konania bol iba zrušujúci výrok týkajúci sa uplatnenej nemajetkovej ujmy, ako aj súvisiaci výrok o náhrade trov konania.

8.1. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu je tak rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým bolo rozhodnuté o priznaní žalobkyni náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 1 000 eur spôsobenú nezákonným rozhodnutím s 5% úrokom z omeškania ročne, počnúc od 26. 05. 2017 až do zaplata.

9. Žalovaná uplatnila odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/CSP, t. j. rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho postúpenia veci.

9.1. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, tzn. vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym postúpením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu).

10. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a predchádzajúceho procesného postupu súdu prvej inštancie v rozsahu odvolacích námietok žalovanej (§ 379 ods.1, § 380 ods. 1, 2 CSP) odvolací súd dospel k záveru, že uplatnený odvolací dôvod v prejednávanej veci nie je preukázaný a rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

11. Odvolací súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti nález ÚS SR z 27. 01. 2017 sp. zn. ÚS 754/2016-42, podľa ktorého vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí bez ohľadu na to, či bolo vydané za účinnosti zák. č. 58/1969 Zb. alebo za účinnosti zák. č. 514/2003 Z. z., odôvodňuje s ohľadom najmä na čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny právo na náhradu nemajetkovej ujmy takto stíhanej osoby, pokiaľ jej táto v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania vznikla. Ústavný súd preto konštatoval, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne), je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe, a to aj v prípade, ak bolo trestné stíhanie začaté už za účinnosti zák. č. 58/1969 Zb. (t. j. pred 1. júlom 2004). Nález je aplikovateľný, aj keď v danom prípade nejde o trestné stíhanie spred 1. júla 2004.

12. Podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie (2). Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v

peniazoch (3). Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

13. Citované ustanovenie zákona, predstavujúce právny rámec pre priznanie zadosťučinenia za nemajetkovú ujmu, spôsobenú zásahom do práv na ochranu osobnosti fyzickej osoby je normou s relatívne neurčitou hypotézou. Hypotéza v tejto norme teda nie je stanovená priamo, ale je prenechané na súd, aby ju podľa svojej úvahy v každom jednotlivom prípade sám zo širokého a vopred neobmedzeného okruhu okolností vymedzil. Podmienkou vzniku nároku na súdnu ochranu osobnosti podľa citovaných ustanovení zákona, je mimo protiprávneho zásahu, objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu, tiež narušenie osobnostnej sféry v príčinnej súvislosti s týmto neoprávneným zásahom. Platná právna úprava i aplikačná prax súdov je pritom založená na tzv. monistickom ponímaní jednotného všeobecného práva osobnostného, kedy nie je vyžadované, aby dotknutá osoba špecifikovala, ktorý z konkrétnych osobnostných statkov bol zasiahnutý. Ani Európsky súd pre ľudské práva nepovažuje za nutné jednoznačne od seba oddeliť jednotlivé zložky osobnostných práv. Pri posudzovaní nárokov na zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu treba mať na zreteli, že vznik nemajetkovej ujmy spravidla nemožno dokazovať, pretože prakticky ide o stav myslí poškodenej osoby. Ide o utrpenie na tých nehmotných hodnotách, ktoré sa dotýkajú morálnej integrity poškodenej osoby.

14. Nemajetková ujma je teda kategóriou čisto subjektívnou, ktorú je možné preukázať iba so značnými obtiažami, a preto vo svojej podstate súd neposudzuje formu a rozsah odškodnenia podľa toho, ako sa poškodený cítil, ale či mal vzhľadom na všetky okolnosti dôvod cítiť sa byť na nehmotných hodnotách poškodený. Ide o psychickú kategóriu, ktorou hĺbka a rozsah sú ako rozhodné skutočnosti náročne preukázateľné. Aj preto by tiež bolo nadbytočné zisťovať ich prostredníctvom výsluchu účastníka (por. napr. uznesenie NS ČR sp. zn. 30Cdo/3007/2010 z 31. 08. 2011). Tieto úvahy v konečnom dôsledku v právnej praxi vyústili do záveru, že vznik nemajetkovej ujmy nie je potrebné dokazovať v situáciách, kedy je zjavné, že by rovnakú ujmu utrpela akákoľvek osoba, ktorá by bola danou skutočnosťou postihnutá a šlo by teda o notoriu, ktorú dokazovať netreba (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo 2555/2010 zo dňa 15. 03. 2012). Vlastný zásah do osobnostných práv je potrebné hodnotiť vždy objektívne s prihliadnutím na konkrétnu situáciu, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i na osobu postihnutej fyzickej osoby (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o zásah do osobnosti fyzickej osoby v značnej miere pôjde len tam, kde za konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím na dotknutú osobu, je možné spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu, vzhľadom na intenzitu a trvanie nepriaznivého následku, pociťovala ako závažnú spravidla každá fyzická osoba nachádzajúca sa na mieste a v postavení postihnutej osoby (rozsudok NS ČR z 27. 10. 2012 sp. zn. 30Cdo/83/2011). Pri uplatnení týchto prístupov pri posudzovaní povahy a intenzity dopadu neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sa vo vzťahu k objektívnej spôsobilosti trestného stíhania zasiať právo na ochranu osobnosti obvineného v aplikačnej praxi ustálilo, že každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného a je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy (por. napr. uznesenie NS SR sp. zn. 4Cdo 125/2019 z 27. 08. 2019). Obdobne i ústavný súd v tejto spojitosti vo svojom náleze sp. zn. III. ÚS 754/2016 z 24. 01. 2017 formuloval záver, že „...priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne) je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe...“ V úvahách ohľadne výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy je samozrejme potrebné vychádzať z náležité zisteného skutkového stavu, pokiaľ ide o kritériá, na ktoré je potrebné prihliadať podľa zákona (§ 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z.).

15. Vychádzajúc z konštantnej judikatúry, ale aj z judikatúry, na ktorú poukázal odvolací súd, je potrebné dospieť k záveru, že každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný, ale aj osobný život stíhanej osoby, najmä vtedy, ak bolo od začiatku nezákonné, a je teda spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy. Žalobkyňa v podanej žalobe, ale aj v priebehu konania vo svojej výpovedi vysvetlila motiváciu k uplatneniu nároku z titulu nemajetkovej ujmy, keď uviedla, že celé trestné stíhanie vplývalo na jej osobe, najmä na jej súkromný život, ako aj na prostredie, v ktorom žila. Okrem trestného konania, ktoré skončilo oslobodením spod obžaloby, sa nikdy nedostala do kontaktu s orgánmi činnými v trestnom konaní. Bolo pre ňu ťažké vyporiadať sa s tým, že bolo voči jej osobe vznesené obvinenie a bola podaná aj obžaloba. Pociťovala to ako silný zásah voči psychike jej osoby, najmä

hrozba trestu odňatia slobody predstavovala značný zásah voči jej osobe. Dôvodila aj tým, že pochádza z malej obce v okrese E., z ktorej pochádza aj samotná údajná poškodená, a preto dochádzalo k veľmi rýchlemu rozšíreniu nepravd, že sa mala dopustiť skutku, ktorý jej bol kladený za vinu. Šírili sa rôzne difamačné reči, ktoré ovplyvňovali názory a u niektorých ľudí pretrvávajú až doposiaľ. Pociťuje to ako krivdu voči svojej osobe, pričom jedinou oporou jej bola rodina, ktorá od začiatku vedela, že vina nie je na jej strane. Všade, kde prišla, na ňu ukazovali, že „to je tá“, čo zbila tú. Pred prvým pojednávaním v trestnom konaní bola tehotná, celé tehotenstvo prežívala stresy, čo sa bude diať s jej osobou. K tomuto stresu pripisuje aj skutočnosť, že stratila mlieko a nemohla kŕmiť dieťa v tejto dobe. V konaní vypočutý svedok - manžel žalobkyne potvrdil, že ľudia v dedine, keď zistili, do ktorej rodiny patrí, začali mu dávať najavo, s kým žije, ľudia v dedine sa ho pýtali, či mu je lepšie vonku ako doma, ako sa k nemu manželka chová, nech si na ňu dáva pozor. Keďže žije s manželkou v malej dedine, takéto správy sa veľmi rýchlo šíria. Vypočutá svedkyňa - matka žalobkyne potvrdila, že celé trestné konanie malo na žalobkyňu veľmi zlý vplyv, ale aj na celú rodinu, pretože žijú v malej dedine, kde sa všetko rozšíri. Aj jej vnukovi deti v škôlke rozprávali, že má matku bitkárku, pod vplyvom trestného stíhania sa narušili vzťahy aj medzi žalobkyňou a jej manželom, kedy sa častejšie hádali a celá situácia sa ťahala aj počas tehotenstva žalobkyne, kedy ešte nebolo skončené trestné stíhanie. Aj od obyvateľov obce často počula otázky „čo robí tá tvoja bitkárka?“ Na dcéru (žalobkyňu) badala zmeny jej správania v dôsledku ťarchy trestného stíhania, bola nervózna, na deti agresívna, jej kamarátky prestali k nim chodiť.

15.1. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie odvolací súd, zhodne s názorom súdu prvej inštancie, konštatuje, že samotné konštatovanie porušenia práva by nebolo dostatočným zadosťučinením a žalobkyňi vznikol nárok na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobkyňa vysvetlila svoju motiváciu k uplatňovaniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ako aj samotnú ujmu, ktorú vnímala vlastnými zmyslami a ktorú ujmu potvrdili aj vypočutí svedkovia v konaní, a je možné preto konštatovať, že ujmu, ktorú utrpela žalobkyňa, by pociťovala aj každá iná fyzická osoba nachádzajúca sa na mieste a v postavení žalobkyne ako postihnutej osoby. Odvolací súd zohľadnil aj tú skutočnosť, že žalobkyňa žije v malej obci, kde sa najmä také udalosti ako je trestné stíhanie voči obyvateľovi obce veľmi rýchlo rozšíria a ľudia bez toho, aby poznali, či vôbec ide o pravdivé informácie, sa s týmito stotožňujú. V neposlednom rade bolo potrebné prihliadnúť aj na dĺžku trestného stíhania, ktoré trvalo 5 rokov, muselo negatívne ovplyvňovať osobný, ale aj spoločenský život žalobkyne, ktorá bola stále konfrontovaná s tou skutočnosťou, že je voči nej vedené trestné stíhanie, podaná obžaloba, spod ktorej bola až po 5 rokoch právoplatne oslobodená. Odvolací súd sa nestotožňuje s námietkou žalovanej, že v osobe žalobkyne ide o bežného občana a nejde o známu osobu v rámci celospoločenského života. Odvolací súd takéto námietky nepovažuje za relevantné. Poukazuje aj na rozsudok NS SR 4Cdo 125/2019 z 29. 08. 2019, z ktorého vyplýva záver, že každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný, osobný život stíhaného a je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy v takom prípade, ak sa preukáže, že bolo od začiatku nezákonné. Obdobne, ústavný súd vo svojom rozhodnutí II. ÚS 268/2017 považoval za nepochybné, že trestné stíhanie predstavuje vždy závažný zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvoláva aj ďalšie negatívne dopady na jeho osobný život. Podľa názoru odvolacieho súdu nie je tu namieste diferencovať osoby, ktoré utrpeli zásah do svojej osobnosti, ale je potrebné zohľadňovať to, či by takúto ujmu, vzhľadom na intenzitu a trvanie nepriaznivého následku, pociťovala ako závažnú spravidla každá fyzická osoba nachádzajúca sa na mieste a v postavení postihnutej osoby.

16. Žalovaná podala odvolanie, aj voči priznanému úroku z omeškania, keď žiadala, aby v prípade prisúdenia nemajetkovej ujmy žalobkyňi jej bol priznaný úrok z omeškania odo dňa nasledujúceho po uplynutí lehoty určeného na plnenie právoplatným rozsudkom.

Odvolací súd odkazuje na aktuálnu rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR (ktorou bol prekonaný doterajší právny názor pri priznávaní úrokov z omeškania z náhrad nemajetkovej ujmy), kedy v zmysle záverov rozhodnutia sp. zn. 7Cdo 339/2021 (podobne aj 4 Cdo 48/2017 a 4Cdo 257/2019) štát je povinný nahradiť škodu najneskôr do 6 mesiacov odo dňa, kedy poškodený nárok riadne uplatnil podľa § 16 zák. č. 514/2003 Z. z. a márnym uplynutím tejto lehoty sa štát ako dlžník dostáva do omeškania, a tak najskôr odo dňa nasledujúceho po uplynutí 6-mesačnej lehoty ho postihuje povinnosť zaplatiť veriteľovi tiež úroky z omeškania. Z obsahu spisu vyplynulo, že žalobkyňa si listom zo dňa 23. 11. 2016 požiadala o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na Generálnej prokuratúre SR. Žiadosť o predbežné prerokovanie nároku bolo Generálnej prokuratúre SR doručené dňa 25. 11. 2016, ktorej žiadosti žalovaná nevyhovela. Šesťmesačná lehota na predbežné prerokovanie nároku tak uplynula dňa

25. 05. 2017, a preto súd prvej inštancie správne priznal úrok z omeškania zo sumy 1 000 eur vo výške 5% ročne od nasledujúceho dňa, t. j. 26. 05. 2017 až do zaplatenia.

Pokiaľ žalovaná poukazovala na rozhodnutie 7 Cdo 100/2017, 6 Cdo 185/201 a 1Co 15/1997, tieto sú podľa názoru súdu pre posudzovanie otázky vzniku omeškania pri priznávaní náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch neaplikovateľné pre odlišnosť skutkových a právnych otázok.

17. Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd považoval odvolanie žalovanej za nedôvodné a rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil, vrátane výroku o trovách konania.

18. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 odsek 1 a § 255 ods. 1 CSP a žalobkyni, ktorá mala v odvolacom konaní úspech, priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).